

Zece zile in Israel – zile de emotii si surprize

Yavne, un orasel cu trecut biblic, e situat la sud de Tel Aviv, la mai putin de 50 de km de Gaza, fara iesire la mare, un orasel in care merg la intervale regulate de vreo 25 de ani. L-am cunoscut adormit si plicticos. In mai anul acesta ne plimbam cu verisoara mea si nu-mi venea sa cred. Vile cochete, o profuziune de flori, culori vii cum numai la Mediterana intalnesti, alei ingrijite, cu sculpturi originale care stimuleaza si nu zgandaresc, locuri de joaca pentru copii si suprafete cu aparate de sport in aer liber, care isi pierd aspectul odios din salile de fitness. Un teatru nou, o scoala pentru copii si adulti autisti, o sinagoga moderna. Iar acolo unde acum doi ani se intandea o mare de nisip, a crescut o padure de imobile. Zeci de blocuri moderne in constructie cat vezi cu ochiul, un orasel geaman rasare, Yavne isi va dubla suprafata si populatia, toate apartamentele sunt vandute, preturile cresc. Nu e ca la Geneva unde e o criza imobiliara ingrozitoare, dar constructiile stagneaza, exclama entuziasmat sotul meu.

Acelasi avant, aceeasi energie si exuberanta domnesc in multe locuri din tara. La Tel Aviv, orasul care nu doarme niciodata, zgarie-norii se inmultesc, autostrazile se incolacesc ca la Los Angeles. Pretutindeni marturii ale unui efort imens de a cladi, de a imbunatati, de a infrumuseta viata. In portul vechi din Yaffo asistam la o actiune de *street art* a firmei israeliene de moda *Castro*. Zidurile cladirilor paraginite sunt acoperite cu graffiti uriase, unde, mi se pare, se incruciseaza ecouri din Alice in tara minunilor si Harry Potter. O fata subtirica si foarte sexy picteaza sus, pe esafodaj. Daniel, fiul meu, intra in vorba cu ea cand coboara de pe schela. Face parte dintr-un grup de artisti din Germania care au fost alesi sa confere un aer design ruinelor din Yaffo. Marturisesc ca trec de la o surpriza la alta.

Cu toate ca merg cam o data la doi ani in Israel, corespundez si telefonez cu israelieni, citesc stirile zilnic, iar de cate ori ma intalnesc cu prieteni, vorbim de Israel, cand ajung la fata locului, sunt uimita. Ce deosebire intre noi, cei din Diaspora si cei care traiesc acolo ! Noi ne indignam, ne infuriam – iar se indreapta o flotila spre Gaza !, ne ingrijoram - votul din septembrie la Adunarea Generala de la ONU ar putea avea consecinte grave, dezbatem despre toate primejdiile posibile, si sunt multe ! In Israel, preocuparea este vie, dar viata continua si inca cum !

Impresia de tinerete si energie este intensificata prin puzderia de copii. Totul se invarte in jurul lor. Vineri seara se reunesc familiile, prezenta e cvasi-obligatorie, copiii sunt pe prim plan. Notiunea de bunici « emancipati » care prefera sa-si traiasca viata personala si nu sa se ocupe de nepoti, nu exista. Regula este ca o seara in cursul saptamanii

apar bunicii cu pachete, pungi si cosuri, umplu frigiderul, fac baie la copii si ii culca cu povesti, in timp ce tinerii parinti au liber. In cazul exceptiilor de la regula, copiii stau cea mai mare parte din timp la bunici. In centrul sarbatorilor cu ritualuri, obiceiuri, mancaruri, cadouri sunt tot copiii. Se face totul pentru a-i initia, a-i inconjura cu dragoste, a-i incadra in familie si comunitate. De Pesach, copiii sunt cei care declanseaza ordinea serii de seder ; de Lag Baomer se aprind focuri si se coace pita pe un ceaun rasturnat incins ; de Shavuot se prezinta comunitatii noii-nascuti din anul care a trecut, si asa mai departe, iar lantul sarbatorilor si serbarilor nu se mai intrerupe. Un cartier la Ierusalim serbeaza nu se stie ce, strazile sunt tixite cu standuri cu de toate, de la gablonturi la mirodenii, muzicanti, scamatori, jongleuri se produc, spectatorii stau ciorchine, cu cei mici pe umeri, copiii mai mari in fata. Bule de sapun gigantice sclipesc in culorile curcubeului, scapara in ochii micutilor.

Grija pentru ei, pentru tara, pentru viitor se pituleste in ungherele gandirii. Politica nu este o tema de conversatie, fiecare se informeaza, are convingeri de nezdruncinat si se framanta sub pojghita normalitatii. Incerc sa provoc o discutie, uneori am succes. Argumentele se incalca, se contrazic si se afunda in nisipurile miscatoare ale realitatii.

Din cand in cand vedem uniforme. Un grup de tineri recruti sunt asezati in cerc pe iarba si asculta atenti instructajul dat de o femeie tanara. In tren sunt multi, cu arma asezata cuminte langa ei. Ma gandesc la parintii care tresar la orice stire. Nu imi iese din cap un tablou-fotografie la Muzeul Israel din Ierusalim : vedem soldati la masa, dispusi intr-o inscenare vadita a Cinei de taina. Toti se infrupta cu bunatati, vinul rosu curge, viata este frumoasa si imbelsugata, sunt veseli, fara griji. In mijloc, unul cu expresia ingandurata ne tinteste cu privirea senina, atotstiutoare. Un altul, in picioare, e gata sa plece, corpul trepidand de graba de a parasi festinul, capul intors spre cei de la masa, expresia ravasita, infricosata.

In tren de la Ierusalim la Acco. Prin vagon trec galagioase fete cu fusta lunga si bluza alba, eleve la o scoala religioasa. Fiecare cara cate ceva : un cos cu sandwichuri, sticle de limonada, una vine cu un pepene urias. Anul scolar se apropie de sfarsit, se organizeaza excursii, picnicuri, vizite. La muzeu intalniseam o clasa de copii arabi cu profesoare si ghid. Ce lume pestrita !

La intrarea eleganta in imobilul unde stau prietenii nostri din Ierusalim este un raft cu carti la dispozitia tuturor. Tresar cand remarc copertile albastru deschis ale unor cartulii din seria *Biblioteca pentru toti*. Rasfoiesc,

e Thomas Hardy, il citisem si eu in aceeasi editie, sunt miscata. Aici stau oameni, care, ca si mine, au trambalat peste mari si tari volumele albastru deschis si impreuna cu ele o limba si cultura si obiceiuri care au trecut in fundal, cedand locul noii orandui. Cine mai citeste acum Thomas Hardy ? Nimeni. Nici eu. *Tempi passati*, cum spunea tatal meu.

Stau la biroul meu (pe care l-a folosit tata ani si ani) intr-un satuc francez in centrul Europei. Liniste si pace jur imprejur. Citesc si ascult stirile, stau de vorba cu prieteni din Israel, cu fiul meu care invata ebraica la un ulpan. Mi-e dor de surprize si emotii.

Getta Neumann